

Linda Urbancová

Infinitivní vyjádření časových vět ve španělštině

(posudek oponenta bakalářské práce)

Předkládaná práce je věnována tématu, které je zajímavé z mnoha hledisek: ve španělštině tvoří velmi využívaný prostředek kondenzace druhého sdělení, pro toho, kdo srovnává češtinu a španělštinu, dobře dokumentuje typologickou odlišnost obou jazyků – a bez zajímavosti není ani pro toho, kdo se prostě jen chce naučit dobře španělsky.

Autorka práce analyzuje to, čemu říká temporální infinitiv, nejprve obecně: zasazuje tento pojem do obecnějšího rámce nefinitivních slovesných tvarů a zmiňuje několik teoretických koncepcí vysvětlujících využití infinitivu jako kondenzoru. V další části práce se již věnuje vybraným časovým konstrukcím s infinitivem, konkrétně spojením *al* + infinitiv, *hasta* + infinitiv a *tras* + infinitiv, a charakterizuje je z nejrůznějších hledisek. Jelikož jedním z dílčích cílů je srovnání s češtinou, krátkou kapitolu věnuje též slovesným afixům v češtině (není příliš jasné, proč jenom jim, když později v textu pracuje i s jinými protějšky). Praktická část práce obsahuje analýzu dat získaných z korpusů CREA a InterCorp: jak vyplývá z povahy těchto korpusů, první je využit k analýze španělštiny, druhý k srovnávacímu výzkumu španělsko-českému. Závěrečná kapitola shrnuje hlavní výsledky práce.

Ve svém hodnocení začnu pozitivními aspekty práce. Na textu a zejména na korpusových analýzách je vidět, že autorka do nich vložila hodně času a energie: vzhledem k obtížím s vyhledáváním byla nucena část vyhodnocování provádět ručně, což je časově i jinak velmi náročné. Citáty z korpusu jsou opatřeny informací o zdrojích – to nebývá v textech tohoto druhu samozřejmé, přitom jde o časově náročnou činnost.

Bohužel platí, že samotný ráz a cíl korpusových analýz nebyl předem náležitě promyšlen, což ovlivnilo výsledky práce. Problematická koncepce výzkumu souvisí už se zpracováním teoretické části: zdá se mi, že zejména u obtížnějších pasáží z GDLE autorka ne vždy pochopila podstatu sdělení, což vedlo jednak k místy ne zcela srozumitelným vyjádřením (o tom bude ještě řeč), jednak a především k nejasné koncepci vyhledávání. V čistě „španělských“ analýzách jsou výsledkem výzkumu jednak informace o nejfrekventovanějších slovesech obsažených v příslušných konstrukcích, jednak o tematickém zařazení textů, ve kterých se tato slovesa objevují. Víím, že je to částečně dané tím, že možnosti vyhledávání v korpusech RAE nejsou zrovna ideální, ale je zřejmé, že autorka nepoužila anotovanou verzi CREA, u které lze přece jen již pracovat alespoň částečně s lemmaty. Informace o frekvenci tak sice čtenáři umožňují udělat si obrázek o četnosti sloves v daných konstrukcích, ale jen velmi dílčí, což je dáno omezeními při vyhledávání. Informace o tematickém typu textu pak podle mého soudu říkají opravdu jen velmi málo – to, že je v kulinářských

textech hojně obsaženo spojení „hasta obtener“, není překvapivé, a o povaze jazyka to říká velmi málo (budu rád, když mě autorka u obhajoby přesvědčí o opaku). Za promarněnou příležitost pak považuji španělsko-českou srovnávací analýzu – autorka v teoretické části naznačuje existenci typologie českých protějšků zkoumaných španělských konstrukcí, ale v korpusové analýze se omezuje jen na její náznak (co znamená překlad pomocí slovesa?, co znamená překlad pomocí jiného způsobu?, existuje v češtině potenciálně nefinitní slovesný protějšek? atd.). Přitom autorka pracuje se zdroji, kde je typologie různých vyjádření kondenzace druhého sdělení – byť na španělštině – obsažena.

V práci nacházím ještě další nedostatky:

- 1) terminologické problémy: některé španělské termíny se v češtině nepoužívají, nejsou ustáleny nebo nejsou dokonce srozumitelné; příkladem může klíčový termín temporální infinitiv (s. 7 a dále)
- 2) v textu je řada jazykově podivných konstrukcí, z nichž některé jsou na hranici srozumitelnosti; očividně jde často o překlad ze španělského zdroje (namátkou: s. 7: temporální infinitivy složeny z předložek...; s. 7: spojení z předešlém korpusu; s. 9: omezili jsme se na tyto tři předložky pro jejich problematiku výskytu; s. 10: nefixní podoba temporálního infinitivu; s. 10: jádro přebírá časové určení; s. 10: jev je následován v mnoha případech vloženým jádrem, které se dá parafrázovat; s. 10: většina vložených slov... nemá pevnou podobu ani místo, mají proto spíše syntagmatickou podobu; s. 10: s některými spojovacími výrazy dochází k sémantické změně výpovědi při změně jejich pozice; s. 10: mutované slovo tvořené slovotvornou slabikou následně rozebereme...; s. 11: v tradiční španělské gramatice se poukazuje na níže uvedených příkladech, ne vždy možnou manipulaci předložky *hasta* ve spojení s infinitivem; s. 16: lineálně vyhranit; s. 17: při formulaci temporálního infinitivu je kruciólní durativní povaha slovesa a funkce spojky jako uvozovatele důsledku; s. 19: ... byla zařazena hesla složená z výše rozebíraných předložek ve spojení s volným místem pro libovolné znaky determinovány nejčastějšími koncovkami...; s. 31 korpus CREA podlehl nedostatečné specifičnosti zadaného hesla atd.;
- 3) k práci s literaturou: proč není u prací prof. Zavadila pracováno s nejnovější verzí (Mluvnice, Sintaxis) místo staršího textu (Současný španělský jazyk), když novější verze představují upravenou a rozšířenou verzi výkladu?; práce D. Knittlové a J. Vachka vznikly již před delší dobou, od té doby se objevily práce nové;
- 4) v textu je řada jazykových, hlavně pravopisných chyb, zejména v interpunkci, ale také: s. 12: *consigua*; s. 20 – zabívali, dvěmi; s. 33: úctihodné; s. 41: rohlížného; s. 44: slabyku, žándrové.

Tyto nedostatky bohužel snižují úroveň práce, do níž bylo očividně vloženo mnoho času, energie a elánu.

K obhajobě mám ještě několik poznámek a komentářů:

- s. 14: infinitiv není čas
- s. 16: překlad příkladů z GDLE není správný
- s. 26: *azar* není přídavné jméno
- operátor ? v neanotované verzi CREA zastupuje písmeno, nikoli slabiku, jak je místy naznačováno
- s. 27: přítomnost spojení *al paladar* v tabulce je zřejmě omyl
- s. 36 a jinde: dochází dle autorky v některých případech k lexikalizaci daného spojení (např. u *al parecer*)? Hrají roli též stylové rozdíly?
- s. 48: jaké parametry měl korpus, se kterým autorka pracovala? Jaký byl použit dotazy při vyhledávání?
- s. 50: jak je ve slově *nahmatal* obsažen časový význam?
- prošlo španělské résumé jazykovou kontrolou od rodilého mluvčího?

Celkově soudím, že jde o práci psanou poctivě a s nadšením, některé její aspekty ale snižují její kvalitu. Proto ji předběžně hodnotím známkou *dobře* a jsem zvědav na obhajobu.

V Praze dne 5. 6. 2017

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.